

РИНОК ЗОЛОТА В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Яценко І.

Національний університет харчових технологій

Процес формування вільного внутрішнього ринку золота й дорогоцінних металів в Україні розпочався переходом країни до ринкових перетворень, коли були започатковані реформи зі скасуванням державної монополії на операції з дорогоцінними металами. Тому процес його формування ще й сьогодні не можна вважати завершеним, зокрема через низку прогалин у нормативно-правовій базі. На сьогодні для ринку золота в Україні характерні такі загальні риси, як молодість, нерозвинутість, непрозорість тощо.

Суб'єктів ринку золота в Україні можна поділити на два рівні: перший — це держава та Національний банк України, другий — це банківські установи. Держава безпосередньо регулює ринок золота через різноманітні нормативно-правові акти. Національний банк України володіє правом монопольного управління золотовалютними резервами, до складу яких входить і золото.

Банківські установи України можуть здійснювати операції з золотом при наявності відповідної ліцензії від НБУ.

В Україні існує досить високий інтерес банківських установ до здійснення операцій із золотом, спричинений можливістю здійснювати інвестиції в золото, диверсифікуючи таким чином свої ризики.

Існує кілька способів інвестування коштів в золото: придбання монет та злитків, депозити та ін. Придбання дорогоцінних монет є найпростішим способом інвестування в золото. Його перевагою є звільнення від сплати податку на додану вартість, однак з іншого боку у вартість монети включається вартість її виготовлення і карбування. В умовах високої мінливості валют та зростання цін інвестиції в національну та іноземну валюту є все менш ефективними та не приносять інвестору бажаного доходу. Інвестиції в нерухомість, вартість якої є занадто високою, також є досить ризиковими. Одним із найнадійніших способів захисту заощаджень є інвестування коштів у банківські метали, адже саме вони є універсальним еквівалентом добробуту [1].

Постійний ріст попиту на золото на світовому ринку, а також стабільність та надійність цього металу призводить до постійного зростання його ціни і в Україні (таблиця 1) [2].

Таблиця 1. Ціна на золото протягом 2008-2014 р.р.

Дата	Ціна, грн.	
	1 тройська унція	1 грам
01.01.2008	4183,925	134,516
01.01.2009	6699,000	215,377
01.01.2010	8723,613	280,470
01.01.2011	11237,940	361,308
01.01.2012	12284,318	394,950
01.01.2013	13258,389	426,267
01.01.2014	9665,535	310,754

Протягом 2008-2013 років в Україні спостерігалось поступове зростання ціни на золото. Однак у квітні 2013 року відбулася криза на ринку золота, котра призвела до падіння його ціни на 9 %. Український мінімум ціни на золото зафіксований 21 грудня 2013 року (9551,635 грн. за унцію). Це можна пояснити початком як політичної, так і економічної кризи в країні. Але уже протягом перших трьох місяців 2014 р. ціна на золото поступово зростає, що свідчить про збільшення попиту на золото.

Тенденції до постійного зростання попиту на золото свідчать про суттєві переваги інвестування в золотий метал, а саме: захист від інфляційних процесів, можливість отримання прибутку при зростанні ціни, відсутність оподаткування при купівлі, низькі транзакційні витрати, надійність вкладень [3].

Поряд з перевагами золотого інвестування існують й значні недоліки, які в основному спричинені недостатністю розвитку ринку дорогоцінних металів в Україні. До недоліків варто віднести: відсутність впевненості щодо отримання прибутку, наявність ризику втрати частини коштів, тенденція до поступового зменшення запасів золота тощо.

Варто зазначити, що країни-власники найбільшого золотого запасу володіють приблизно 75% золота всього світу. У межах Європейської зони знаходиться 10787,1 тонн золота. Україна ж за розміром золотого запасу посідає 48 місце. У її власності є 42,3 тонн золота, що значною мірою підтверджує нестабільний фінансовий стан країни [4].

Україні на шляху до економічного зростання необхідно переймати досвід іноземних країн щодо збільшення свого золотого резерву.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що в Україні інвестування в золото займає третю позицію серед інших видів інвестування. Незважаючи на зниження курсу золота в 2013 році, його вартість на фінансовому ринку показує позитивну тенденцію зростання і надійності. Для стабілізації грошової системи Україна потребує подальшого розвитку ринку золота та проведення низки інноваційних заходів у цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дудчик О. Ю. Інвестування в золото: переваги та недоліки / О.Ю. Дудчик, А.В. Брівко, Н. Ю. Нежива // Видавництво «Молодий вчений». — 2013. — № 2(02). — С. 22–26.

2. Золото: динаміка зміни ціни: фінанси / [Електронний ресурс] / Сайт ALL BIZ.INFO: Україна. — Режим доступу: http://www.ua.all-biz.info/uk/finance/single_metal_rate.

3. Озаріна О.В. Сучасні інновації в структурі ринку золота / О.В. Озаріна, К.Г. Гришнякова // Збірник наукових праць «Торгівля і ринок в Україні». — 2012. — Вип. 34. — С.155–162.

4. Житний П.Є. Проблеми та перспективи інвестування в золото / П.Є.Житний, С.А.Дайнеко // Збірник праць університету банківської справи НБУ. — 2010. — №1. — С. 91–97.

Науковий керівник: Еш С.М.